

**Startnotitie m.e.r.
winning suppletiezand
Noordzee 2008 t/m 2012**

31 oktober 2006

.....

Colofon

Uitgegeven door:
Rijkswaterstaat Noord-Holland

Informatie: Drs. G. Ellerbroek
Telefoon: 023-530 1656
Fax: 023-530 1752
E-mail: g.ellerbroek@dnh.rws.minvenw.nl

Uitgevoerd door:
Rijkswaterstaat Noord-Holland te Haarlem, in samenwerking met het
Rijksinstituut voor Kust en Zee te Den Haag

Datum: 31 oktober 2006

Status: Eindversie

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Voornemen	4
1.3	M.e.r.-plichtige besluit	4
1.4	Initiatiefnemer en bevoegd gezag	5
2	Probleem- en doelstelling bij de voorgenomen activiteit	6
2.1	Kustbeleid: Basiskustlijn, kustfundament en zwakke schakels	6
2.1.1	De basiskustlijn en kustfundament	6
2.1.2	Zwakke schakels	7
2.1.3	Extra zand in verband met gaswinning onder Waddenzee	8
2.2	Doelstelling	8
3	Voorgenomen activiteit en alternatieven	11
3.1	Voorgenomen activiteit	11
3.2	Proces selectie wingebieden	11
3.2.1	Het stappenplan	11
3.3	Alternatieven en varianten	12
3.3.1	Locatie-alternatieven	12
3.3.2	Varianten m.b.t. wijze van winning	12
3.4	Nulalternatief, autonome ontwikkeling en projecten	12
3.5	Mitigerende en compenserende maatregelen	13
4	Huidige situatie en de milieugevolgen	14
4.1	Huidige situatie	14
4.1.1	Menselijke invloeden	14
4.2	Te behandelen thema's	15
4.2.1	Kust en zee	15
4.2.2	Natuur	15
4.2.3	Cumulatieve effecten	15
4.2.4	Cultuurhistorische waarden	16
4.2.5	Milieukwaliteit	16
4.3	Toetsingskader	16
4.4	Bepalen van de effecten	17
4.5	Aanvullende eisen	17
4.5.1	Samenvatting van het MER	17
4.5.2	Leemtes in informatie	17
4.5.3	Evaluatieprogramma	17
5	Procedures en inspraak	18
6	Literatuur	19
7	Verklarende woordenlijst	20
8	Bijlage	22

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Jaarlijks wordt langs de kust van de Noordzee zand toegevoegd. Daarmee wordt de bestaande kustlijn en het bestaande kustfundament behouden als onderdeel van de bescherming tegen overstromingen vanuit de zee. Dit zand wordt gewonnen van de bodem van de Noordzee. Daarvoor is een vergunning ingevolge de Ontgrondingenwet nodig van de Minister van Verkeer en Waterstaat.

In mei 2005 zijn twee ontgrondingsvergunningen voor zandwinning door de Raad van State vernietigd omdat er een locatiespecifiek MER¹ ontbrak. Hoewel deze twee vergunningen niet betrekking hadden op winning van zand voor kustsuppleties, is uit de vernietiging van deze vergunningen wel de conclusie getrokken dat ook voor de ontgroning van zand voor suppleties de vergunningaanvragen moeten zijn voorzien van een locatiespecifiek MER als de ontgroning de daartoe gestelde grenzen in het Besluit m.e.r. overschrijdt.

De genoemde uitspraken van de Raad van State zijn daarom aanleiding geweest om al voor de zandwinning voor de kustsuppleties in 2007 een m.e.r.-procedure te starten. Het MER winning suppletiezand is met de vergunningaanvragen in oktober 2006 ingediend. Voor de jaren 2008 t/m 2012 wordt met deze Startnotitie de m.e.r.-procedure ingezet. In deze m.e.r. zullen wingebieden worden geselecteerd en op hun milieueffecten onderzocht.

1.2 Voornemen

Het voornemen omvat de winning van zand voor de jaarlijks vast te stellen suppletieprogramma's in de periode 2008 t/m 2012, inclusief de zandwinning voor in die periode in uitvoering komende zwakke schakel-projecten. Het gaat hierbij in totaal om jaarlijkse hoeveelheden tot 30 miljoen kubieke meter zand per jaar.

1.3 M.e.r.-plichtige besluit

Het MER dat op basis van deze Startnotitie zal worden opgesteld dient ter ondersteuning van de besluitvorming over de door Rijkswaterstaat in te dienen aanvragen voor vergunningen op basis van de Ontgrondingenwet.

¹ Hoofdstuk 7 bestaat uit een verklarende woordenlijst.

1.4 Initiatiefnemer en bevoegd gezag

Initiatiefnemer

De initiatiefnemer van de zandwinning ten bate van de suppleties is de Hoofdingenieur-Directeur (HID) van de Regionale Dienst Noord-Holland van Rijkswaterstaat in zijn rol van Coördinerend HID met betrekking tot kustzaken.

Bevoegd gezag

Het bevoegd gezag is de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat. Bij de vergunningverlening voor de zandwinning voor suppleties gaat om 'beschikkingen eigen dienst' die door de Staatssecretaris zijn gemandateerd aan de Inspectie Verkeer en Waterstaat (IVW). De voorbereidende werkzaamheden worden uitgevoerd door de Regionale Dienst Noordzee van Rijkswaterstaat, de beheerder van de Noordzee.

2 Probleem- en doelstelling bij de voorgenomen activiteit

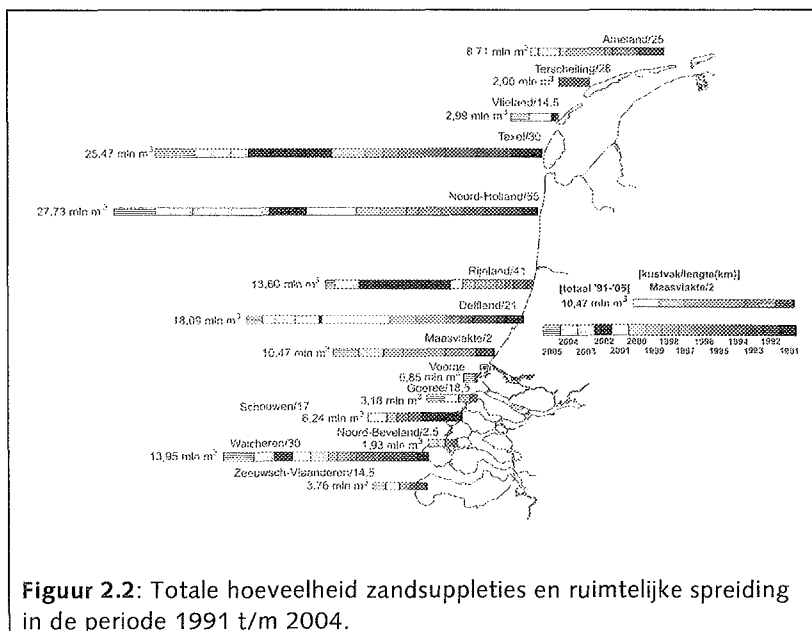
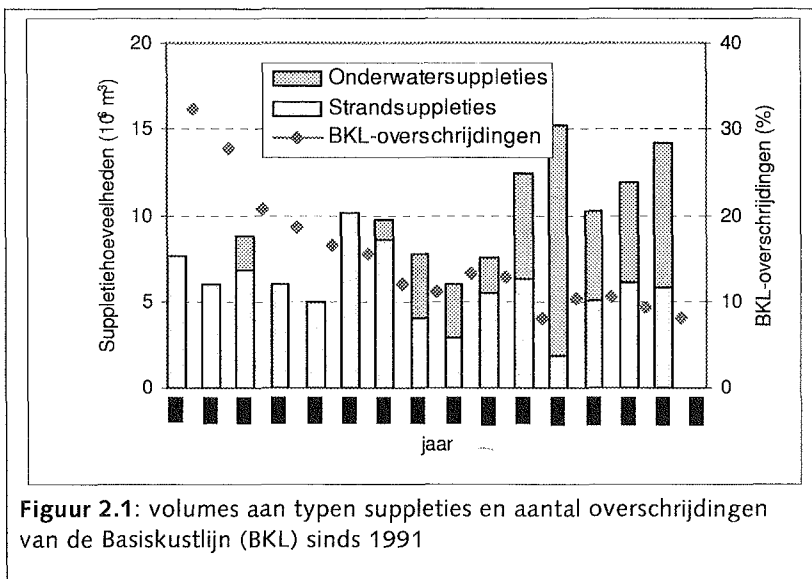
2.1 Kustbeleid: Basiskustlijn, kustfundament en zwakke schakels

De langs de gehele kust terugkerende suppleties beogen de basiskustlijn (BKL) en het kustfundament (van 1990) op peil te houden. Dit programma wordt jaarlijks vastgesteld op basis van de monitoring van de kusterosie. Vanaf 2001 wordt de BKL in een breder perspectief beschouwd: het kustfundament. In 2003 werd vastgesteld dat een aantal kustvakken op korte termijn versterking nodig heeft met het oog op de veiligheid van het achterland: de zogenaamde zwakke schakels.

2.1.1 De basiskustlijn en kustfundament

Sinds 1990 wordt de zandige kust onderhouden via suppleties (Figuur 2.1), deze suppleties dienen onder andere als onderhoud van duinen die dienen als waterkering. Het instrumentarium Basiskustlijn (BKL) is ontwikkeld om te bepalen waar gesuppleerd dient te worden. De Basiskustlijn is bepaald uit de trend in kustlijnliggingen tussen 1980 en 1989. Met het handhaven van de Basiskustlijn wordt er, eenvoudig gezegd, voor gezorgd dat Nederland niet kleiner wordt. Sinds 1997 worden er naast strandsuppleties ook onderwatersuppleties uitgevoerd (figuur 2.1). Daarnaast is in 2001 het beleid Dynamisch Handhaven uitgebreid naar het gehele kustfundament, dat doorloopt tot de doorgaande N.A.P.-20m dieptelijn. Het doel hiervan is om de zandvoorraden van het gehele kustfundament op peil te houden, zodat ook op de langere termijn de Basiskustlijn op een efficiënte wijze gehandhaafd kan worden. Hiervoor is het suppletieprogramma sinds 2001 uitgebreid tot 12 miljoen m³ zand per jaar (figuur 2.1). Na overleg met alle partijen is de ligging van de Basiskustlijn in 1992 bestuurlijk vastgesteld en in 2001 herzien. Dit betekent dat de vastgestelde Basiskustlijn niet meer op dezelfde plek ligt als waar de kustlijn in 1990 lag.

De jaarlijks langs de gehele kust terugkerende suppleties beogen de basiskustlijn en het kustfundament op peil te houden. Dit programma wordt jaarlijks vastgesteld op basis van de monitoring van de kusterosie. Voor de periode van 2008 tot en met 2012 worden suppleties voorzien voor nagenoeg de gehele kustlijn van Zeeuws Vlaanderen tot en met Ameland (tabel 2.1). Doordat de kusterosie beperkt voorspelbaar is, kan de verdeling van de hoeveelheden suppletiezand langs de kust in deze periode slechts met een grote marge worden aangegeven. De schattingen voor totale jaarlijkse volumes komen nu uit op 12 tot 16 miljoen m³ per jaar, verspreid langs vrijwel de gehele kust.

2.1.2 Zwakke schakels

In 2003 is gebleken dat er in de primaire waterkeringen van de Nederlandse kust zwakke schakels voorkomen waar het vereiste veiligheidsniveau tussen nu en 2020 niet is gewaarborgd. Voor de aanpak van de zwakke schakels in de kustzone is op 31 januari 2003 in het Bestuurlijk Overleg Kust het Procesplan Zwakke schakels vastgesteld. Onder regie van de provincies worden voor acht prioritaire zwakke schakels planstudies uitgevoerd, rekening houdend met doelstellingen voor veiligheid en ruimtelijke kwaliteit. In elke planstudie worden drie alternatieven voor versterking uitgewerkt: een zeewaarts, een landwaarts alternatief en een combinatie alternatief (consolideren). Tabel 2.2 geeft

een overzicht van de plaatsen waar gekozen is voor zeewaartse versterking met de verwachte zandhoeveelheden. De winning van het zand voor deze zeewaarts gerichte oplossingen is ook opgenomen in deze m.e.r.

2.1.3 Extra zand in verband met gaswinning onder Waddenzee

De NAM heeft in juli 2006 vergunningen gekregen, onder meer van de ministeries van Economische Zaken en Landbouw Natuurbeheer en Voedselkwaliteit, voor nieuwe gaswinning onder de Waddenzee (gebied Ameland – Schiermonnikoog), vanuit 3 winplaatsen op de vaste wal. Een van de mogelijke effecten van deze gaswinning is bodemdaling in de Waddenzee, totaal gemiddeld over de oppervlakte van de kombergingsgebieden Pinkegat en Zoutkamperlaag minder dan 3 cm in ruim 30 jaar. Een gevolg hiervan is een extra erosiedruk op de oostelijke kustzone van Ameland.

Om dit extra zandverlies aan te vullen is in de Natuurbeschermingswetvergunningen aan de NAM het voorschrift opgenomen dat de NAM zorg draagt voor extra zandsuppleties bij de noordoostkust van Ameland, uit te voeren buiten de periode van 1 november tot 1 april en zodanig dat aanwezige schelpenbanken worden ontzien. Hiertoe heeft de NAM met Rijkswaterstaat een overeenkomst gesloten die erop neer komt dat Rijkswaterstaat in de periodieke (1x per 3 à 4 jaar) suppleties bij Ameland-oost wat extra zand zal suppleren. Deze benodigde hoeveelheid extra zand bedraagt naar schatting 10% van de periodieke suppletiehoeveelheid aldaar van Rijkswaterstaat. Deze extra hoeveelheden zijn opgenomen in de ramingen van de te winnen zandhoeveelheden voor de suppleties bij Ameland. De precieze hoeveelheid wordt telkens modelmatig bepaald, direct voorafgaand aan de periodieke suppletie door Rijkswaterstaat.

2.2 Doelstelling

De doelstelling van de voorgenomen activiteit is het winnen van zand in 2008-2012 ten behoeve van suppleties en zwakke schakels om daarmee de Nederlandse kustlijn, het kustfundament en de primaire waterkeringen in stand te houden, in het kader van zowel het reguliere onderhoudsprogramma als van het programma zwakke schakels. Tabellen 2.1 en 2.2 geven eerste inschattingen van de zandbehoefte in een aantal gebieden langs de kust.

Tabel 2.1: *Overzicht eerste inschatting ^{a)} verwachte netto zandbehoefte (in miljoenen m³) ten bate van reguliere suppleties voor de BKL en het kustfundament van 2008 t/m 2012*

Gebied	Suppletiejaar						sub-totaal (afger.)
	2008	2009	2010	2011	2012	nog niet toe-bedeeld	
Ameland ^{b)}		2,5	2		2,5		7
Terschelling		1					1
Vlieland	1,8	1,6		1,9	1,2	1	8
Texel		2,5	1,9	2	1	2,5	10
Noord-Holland-nrd		1	1,4		-0,6	0,5	4
Zeewering	9			3	3		15
Noord-Holland zuid		2	0,5	2,1	1,9	0,4	7
Rijnland (Noord-Hld)	1		2		1		4
Rijnland (Zuid-Hld)						2,4	2
Delfland		0,2	1,2	0,2	0,2		2
Slufter		2				3	5
Voorne				0,7			1
Goeree			2,2				2
Schouwen				1,4			1
Noord Beveland	0,5				0,5		1
Walcheren	2,6		4,0	2	1,5		10
Zeeuws Vlaanderen		1,2					1
Totalen per jaar (afgerond)	15	14	15	13	13	10	
Totaal periode (afger.)	80						

^{a)} Bij de getallen in deze tabel geldt een ruime marge voor de hoeveelheden en de verdeling langs de kust

^{b)} Bij de getallen voor Ameland is rekening gehouden met extra zandbehoefte a.g.v. extra erosiedruk door bodemdaling t.g.v. nieuwe gaswinning onder Waddenzee.

Tabel 2.2: Overzicht verwachte zandbehoefte (in miljoenen m³) van 2008 t/m 2012 ten bate van de zwakke schakels ^{a)}

Provincie	Plaatsen	Suppletiejaar				
		2008	2009	2010	2011	2012
Noord-Holland	Totaal voor Noord-Holland	2,5	2,5	2,5	2,5	
	Kop Noord-Holland					
	Callantsoog					
	Pettemer duinen Hondsbosse & Pettemer zeewering					
Zuid-Holland	Scheveningen	1	1			
	Delflandse kust	8	8			
	Voorne	2,4				
Zeeland	Zeeuwsch-Vlaanderen					
	Cadzand		1,7	1,7		
	Zwarte Polder west	0,2				
	Nieuwvliet/Groede	1,3	1,3			
	Waterdunen	2,5	2,5			
	Breskens		0,9	0,9		
	Walcheren					
	Nollegebied/Westduin Westkapelle	2,7 1,4	2,7 1,4			
Totalen per jaar (afgerond)		22	22	5	3	
Totaal Zwakke Schakels in periode		52				

^{a)} de vermelde getallen zijn de beste huidige schattingen; de definitieve getallen komen later beschikbaar

3 Voorgenomen activiteit en alternatieven

3.1 Voorgenomen activiteit

In het MER zullen ondermeer de volgende aspecten van de zandwinning worden uitgewerkt:

- begrenzing zandwinning (bepaling plangebieden)
- belangrijke kenmerken van de verschillende wingebieden: diepte, lengte, breedte, hellingen van de taluds, ligging ten opzichte van de getijstroom;
- aantal in te zetten sleephopperzuigers-(uitgaande van een nader te omschrijven gemiddeld type);
- periode(n) van winning (seizoen, lengte van de periode, aantal perioden, fasering in de tijd).

De verschillende uitvoeringswijzen kunnen soms locatieafhankelijk zijn, bijvoorbeeld als gevolg van stroom- en golfinvloeden en sedimentopbouw van de zeebodem. Ook kunnen de uitvoeringsaspecten onderling afhankelijk zijn.

3.2 Proces selectie wingebieden

In het MER worden wingebieden bepaald. Hiervoor worden de volgende stappen doorlopen:

3.2.1 Het stappenplan

1. Het zoekgebied bevindt zich tussen de doorgaande NAP-20m lijn en de 12 mijlsgrens. Deze wordt opgedeeld in een aantal plangebieden die moeten voorzien in de zandbehoefte van de nabije kust;
2. het plangebied wordt op een logische manier ingedeeld in cellen;
3. op basis van het toetsingskader en andere overwegingen wordt een beperkt aantal criteria afgeleid voor een quick scan (mede op basis van expert judgement) van de cellen op geschiktheid. Denk hierbij aan criteria als:
 - 3.1. aanwezigheid andere gebruiksfuncties
 - 3.2. reeds vergunde gebieden
 - 3.3. wrakken
 - 3.4. geschiktheid zand voor het gebruiksdoel (ophoogzand dan wel suppletiezand; aanwezigheid stenen en slib in de bodem)
 - 3.5. vaarafstand
 - 3.6. ecologische impact;
4. de quick scan wordt uitgevoerd uit op de cellen van het plangebied. Het resultaat van deze stap is dat een aantal cellen definitief afvalen. Een aantal overige cellen zal mogelijk nader beoordeeld moeten worden bij het integrale effectenonderzoek;
5. de overgebleven cellen worden geclusterd tot wingebieden binnen het plangebied.

Deze wingebieden en een aantal overige cellen worden met gepaste nauwkeurigheid verder beoordeeld in het MER.

3.3 Alternatieven en varianten

3.3.1 Locatie-alternatieven

De verdeling van de zandbehoefte langs de kust is beperkt voorspelbaar. Het suppletieprogramma wordt jaarlijks vastgesteld. Per plangebied zullen 1 à 2 wingebieden worden geselecteerd. Deze wingebieden zijn in feite locatie-alternatieven

3.3.2 Varianten m.b.t. wijze van winning

Zoals reeds in par. 3.1 is opgemerkt zullen de belangrijkste aspecten van de winning worden onderzocht. Tevens wordt onderzocht in welke fasering en op welke tijdstippen winning mogelijk c.q. gewenst is. Op deze aspecten kan gevarieerd worden en indien relevant kunnen op grond hiervan varianten in het MER worden beschreven en vergeleken.

In het Regionaal Ontgrondingenplan Noordzee 2 (RON2) is aangegeven dat een winning van zeezand van 10 miljoen m³ of minder aan de zeewaartse kant van de doorgaande NAP-20 m lijn in beginsel is beperkt tot een ontgrondingsdiepte van 2 meter, in vaargeulen tot een diepte van 5 meter. Voor maximaal twee plangebieden zal ook een diepe winning als variant uitgewerkt worden, eventueel ook als onderdeel van het MMA.

Bij de vertaling van hoeveelheden (per jaar en per bestemming) in de benodigde oppervlakte van elk wingebied wordt rekening gehouden met een marge waarin zijn verdisconteerd:

- onzekerheden m.b.t. de verwachte suppletiehoeveelheden (de zandbehoefte);
- onzekerheden m.b.t. de fysieke kwaliteit van het wingebied (b.v. de mogelijke aanwezigheid van stenen, sliblagen, taluds);
- mogelijke verliezen tijdens de winning.

Bij dit ontwikkelproces wordt rekening gehouden met ondermeer de te winnen hoeveelheden, vaarafstanden, wettelijke beperkingen en lokale omstandigheden (zandkwaliteit, morfologie, bodemopbouw e.d.).

3.4 Nulalternatief, autonome ontwikkeling en projecten

Voor het nulalternatief wordt uitgegaan van een situatie waarbij geen suppletie en onderhoud van de primaire waterkering plaatsvindt. Omdat het niet voldoet aan de doelstelling is het geen reëel alternatief. De situatie zonder kustlijn onderhoud dient wel als referentie voor de voorgenomen activiteit en de alternatieven.

De autonome ontwikkeling bestaat uit de activiteiten met een lange horizon. Dit zijn de winningen van oppervlaktedelfstoffen, onderhoud vaargeulen en zandwinningen op het Belgisch gedeelte van de Noordzee (BDNZ). Ook andere activiteiten zoals een verandering van het beheer van de Haringvlietsluizen, de aanleg van windmolenparken en de visserij kunnen worden meegenomen bij de bepaling van cumulatieve effecten.

Projecten zijn kort lopende activiteiten als de winning van zand voor de aanleg van de tweede Maasvlakte en de Westerschelde Container Terminal WCT. Deze activiteiten worden niet beschouwd als autonome ontwikkeling maar worden wel meegenomen in de cumulatieve effecten.

3.5 Mitigerende en compenserende maatregelen

Bij de samenstelling van wingebieden wordt ook gekeken naar eventuele mitigerende en compenserende maatregelen. Mitigerende maatregelen kunnen aantasting van aanwezige waarden door een bepaalde fysieke ingreep voorkomen of beperken. Als mitigatie niet mogelijk is dan zal onderzocht worden of compenserende maatregelen nodig zijn.

4 Huidige situatie en de milieugevolgen

4.1 Huidige situatie

Het Nederlands Continentaal Plat (NCP) is een onderdeel van de Noordzee een relatief ondiepe randzee met een oppervlakte van circa 600.000 km². Hiervan neemt het NCP met een oppervlakte orde grootte 60.000 km² 10% in beslag. De Noordzee als geheel kent een grote biologische diversiteit als gevolg van gradiënten in fysisch-chemische variabelen, diepte, stroming, voedselrijkdom en sedimentsamenstelling. De bijlage geeft een aantal ecologische relevante zones aan op het NCP: Bruine Bank, Friese Front, Klaverbank, Doggersbank, Centrale Oestergronden, Gasfonteinen en Borkumse stenen.

Het zoekgebied is onderdeel van de Kustrivier, vertoont grote variatie in allerlei kenmerken en ligt buiten het kustfundament (zone tot aan doorgaande NAP-20 m lijn). De Kustrivier (arbitrair gedefinieerd als 350 km kust langs en 30 km kust dwars) kan als een apart subsysteem worden gezien van de offshore wateren. Morfologische kenmerkt het zich o.a. door ritmische patronen van verschillende afmetingen, met name zandgolven en ribbels. Belangrijk bij de vorming van de recente morfologische structuren is de netto zuid-noord gerichte getijstrooming. Hierbij wordt zand en slib in noordelijke richting langs de kust getransporteerd.

De Kustrivier is relatief ondiep en zeer dynamisch; vooral de eerste kilometer vanaf de kust heeft zijn eigen fauna. De Kustrivier wordt sterk beïnvloed door instromend rivierwater uit de Schelde, de Maas en de Rijn. Door de invloeden van de zoetere rivieren, het verloop van diepte en golfwerking kent dit gebied veel gradiënten, overgangszones van (relatief) zoet naar zout, zeer troebel en dynamisch naar helderder en rustiger water, en van slibrijk naar slibarm water. Slib aggregeert namelijk door de kustdwarsstroming dicht tegen de kust aan. Ook de algengroei is relatief hoog in dit ondiepe, en gevarieerde gebied. Het is ook de zone die het rijkst is aan biomassa van bodemdieren, vis en de hoogste dichtheden aan vogels worden (mede daarom) hier waargenomen.

Belangrijke gebieden in deze zone zijn de Natura-2000 gebieden (Voordelta, Kustzone Waddenzee en de Waddenzee zelf), de GBEW's Kustzone (waaronder de uitbreidingen bij de Voordelta en de kustzone Waddenzee) en de Zeeuwse banken.

4.1.1 Menselijke invloeden

Hoewel de vorm van de kust voor een groot deel door natuurlijke processen is gevormd, zijn de menselijke invloeden goed merkbaar. Bodemberoerende visserij en eutrofiëring zijn belangrijke factoren die de natuurlijkheid van het systeem beïnvloeden. Daarnaast is er bodemverstoring door onderhoud van vaargeulen, zandwin- en baggerstortlocaties, aanleg en aanwezigheid van kabels en leidingen, havens, dammen en dijken.

4.2 Te behandelen thema's

Het MER winning suppletiezand Noordzee 2008 t/m 2012 behandelt een aantal thema's. Tussen de verschillende thema's zijn verbanden aan te brengen.

4.2.1 Kust en zee

Onder het thema Kust en zee wordt ingegaan op de effecten die het gevolg zijn van de zandwinning. Bij winning van zand worden sediment en organische stof in suspensie gebracht en door de stroming van het water naar een andere plek getransporteerd.

Sommige aspecten bij het thema Kust en zee worden niet op zichzelf beoordeeld, maar vormen de basis van de effectvoorspelling op de natuur. Het betreft aspecten als waterbeweging, morfologie en slib.

4.2.2 Natuur

De zandwingebieden liggen buiten de doorgaande NAP-20 m lijn en vallen niet in die delen van de kustzone die zijn aangewezen als Natura2000 gebieden, zie de kaarten in de bijlage. Er zal rekening worden gehouden met externe werking van zandwinning op deze gebieden.

De effecten van de zandwinning worden locatiespecifiek beschreven op het niveau van habitattypen conform de classificatie gehanteerd in de Natuurbeschermingswet (Nbw). Voor de effectbeschrijving worden voorts de beschermde soorten en habitats en de doelsoorten beschouwd zoals vastgelegd in het Nederlandse natuurbeleid en – wetgeving (o.a. Nbw en Flora- en Faunawet). De effecten van zandwinning worden beschreven aan de hand van doelsoorten per soortengroep (ongewervelde bodemdieren, vissen, zeezoogdieren, vogels). Ook wordt de invloed op de primaire productie onderzocht als maat van de beschikbaarheid van voedsel in de basis van de voedselketen. Voor deze beoordeling zal gebruik worden gemaakt van de resultaten van het thema 'kust en zee'. Effecten worden beschreven voor de wingebieden en het NCP met bijzondere aandacht voor de Natura2000 gebieden en de Gebieden met Bijzondere Ecologische Waarden (GBEW's).

4.2.3 Cumulatieve effecten

De beoordeling van effecten dient te worden gedaan in combinatie met effecten van andere zandwinningen en andere activiteiten (zgn. cumulatieve effecten). De effecten op alle locaties zullen in onderling verband worden bekeken om te kunnen inschatten of en zo ja in welke mate er sprake is van cumulatie van effecten.

4.2.4 Cultuurhistorische waarden

Voor de kust kunnen historische scheepswrakken uit de Romeinse tijd en Vroege Middeleeuwen tot aan de negentiende eeuw worden gevonden. Bij het winnen van zand kunnen deze archeologische waarden verloren gaan.

4.2.5 Milieukwaliteit

Het thema milieukwaliteit betreft het energieverbruik, de geluidsproductie en de emissies van het materieel dat wordt ingezet voor de zandwinning

4.3 Toetsingskader

Het toetsingskader dient gebaseerd te zijn op vigerende wet- en regelgeving en beleid. De ontwikkeling en beschrijving hiervan is onderdeel van het MER.

In volgende tabel zijn de te onderzoeken milieuthema's en aspecten weergegeven.

<i>Milieuthema</i>	<i>Aspect</i>
Kust en zee	waterkwaliteit waterbeweging Slib morfologie, bodemsamenstelling en sedimenttransport aardkundige waarden kustlijnhandhaving kustveiligheid
Natuur	prioritair kwalificerend habitat Andere kwalificerende natuurwaarden (habitats en soorten) primaire productie bodemdieren Vissen zeezoogdieren vogels
Cultuurhistorische waarden	archeologische objecten
Gebruiksfuncties	visserij scheepvaart (hinder en veiligheid) winning van andere oppervlakedelfstoffen kabels, leidingen en platforms windparken recreatie militaire activiteiten
Milieukwaliteit	energieverbruik emissies naar lucht en water geluid

4.4 Bepalen van de effecten

Op grond van kwalitatieve en zo mogelijk kwantitatieve informatie zullen de milieueffecten van de voorgenomen activiteiten met de referentiesituatie worden bepaald. Aangegeven zal worden in hoeverre interferentie optreedt met doelstellingen uit het milieubeleid.

4.5 Aanvullende eisen

In de Wet milieubeheer worden een aantal expliciete eisen gesteld aan de onderwerpen die in een MER worden behandeld. Onderstaand worden een aantal punten opgesomd die nog niet zijn opgenomen, maar toch van belang zijn.

4.5.1 Samenvatting van het MER

In de samenvatting worden de belangrijkste zaken weergegeven die van belang zijn voor vooral besluitvormers en insprekers. In ieder geval worden hierin beschreven:

- De hoofdpunten voor de besluitvorming.
- De belangrijkste effecten voor het milieu bij de uitvoering van de voorgenomen activiteiten en de alternatieven.
- De vergelijking van de alternatieven en de motivering van de keuze voor het MMA.
- Belangrijke leemten in de informatie.

4.5.2 Leemtes in informatie

Ongetwijfeld zal niet over alle milieuaspecten informatie kunnen worden opgenomen vanwege een gebrek aan gegevens. Aangegeven zal worden over welke (milieu)aspecten geen informatie beschikbaar is. Ook zal worden duidelijk gemaakt welke consequenties de leemtes en onzekerheden hebben voor de besluitvorming en op welke termijn zou kunnen worden voorzien in deze leemtes.

4.5.3 Evaluatieprogramma

Om de beschreven effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken zal een evaluatieonderzoek verricht worden. Aangegeven zal worden of, hoe en op welke termijn dit onderzoek uitgevoerd kan worden en of dit kan worden gecombineerd met het evaluatieprogramma voor de m.e.r. winning suppletiezand Noordzee 2007, aanleg windturbineparken en tweede Maasvlakte.

5 Procedures en inspraak

Nadat de startnotitie is ingediend bij het Bevoegd Gezag (BG) zal deze door het BG zo spoedig mogelijk worden gepubliceerd en gedurende 6 weken ter inzage gelegd.

In die periode kan een ieder reageren op de startnotitie met opmerkingen over wat in het MER moet worden onderzocht. Tevens wordt door het BG advies gevraagd aan onder meer de Commissie voor de m.e.r. ten aanzien van de inhoud van het op te stellen MER.

Dertien weken na de publicatie van de startnotitie stelt de Minister van Verkeer en Waterstaat als BG de richtlijnen voor het MER vast. Deze periode kan eventueel verlengd worden tot in totaal 26 weken. De richtlijnen hebben betrekking op de inhoud van het MER, zoals ondermeer de te onderzoeken alternatieven en varianten en de milieueffecten.

6 Literatuur

Regionaal Ontgrondingenplan Noordzee (RON2)

Ministerie van Verkeer en Waterstaat,
Rijkswaterstaat Directie Noordzee (2004), Rijswijk

Nota Ruimte

Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
(2004), Den Haag

Integraal Beheerplan Noordzee 2015

Ministeries van VenW, LNV, EZ en VROM, Interdepartementaal Direc-
teuren Overleg Noordzee (2005), Rijswijk

Richtlijnen Milieueffectrapport

Winning suppletiezand Noordzee 2007

Ministerie van Verkeer en Waterstaat i.o.v. Inspectie Verkeer en Water-
staat, Divisie Water Toezichteenheid Waterbeheer (2006), Den Haag

MER winning suppletiezand Noordzee 2007

Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Rijkswaterstaat Noord-Holland
(2006), Haarlem

7 Verklarende woordenlijst

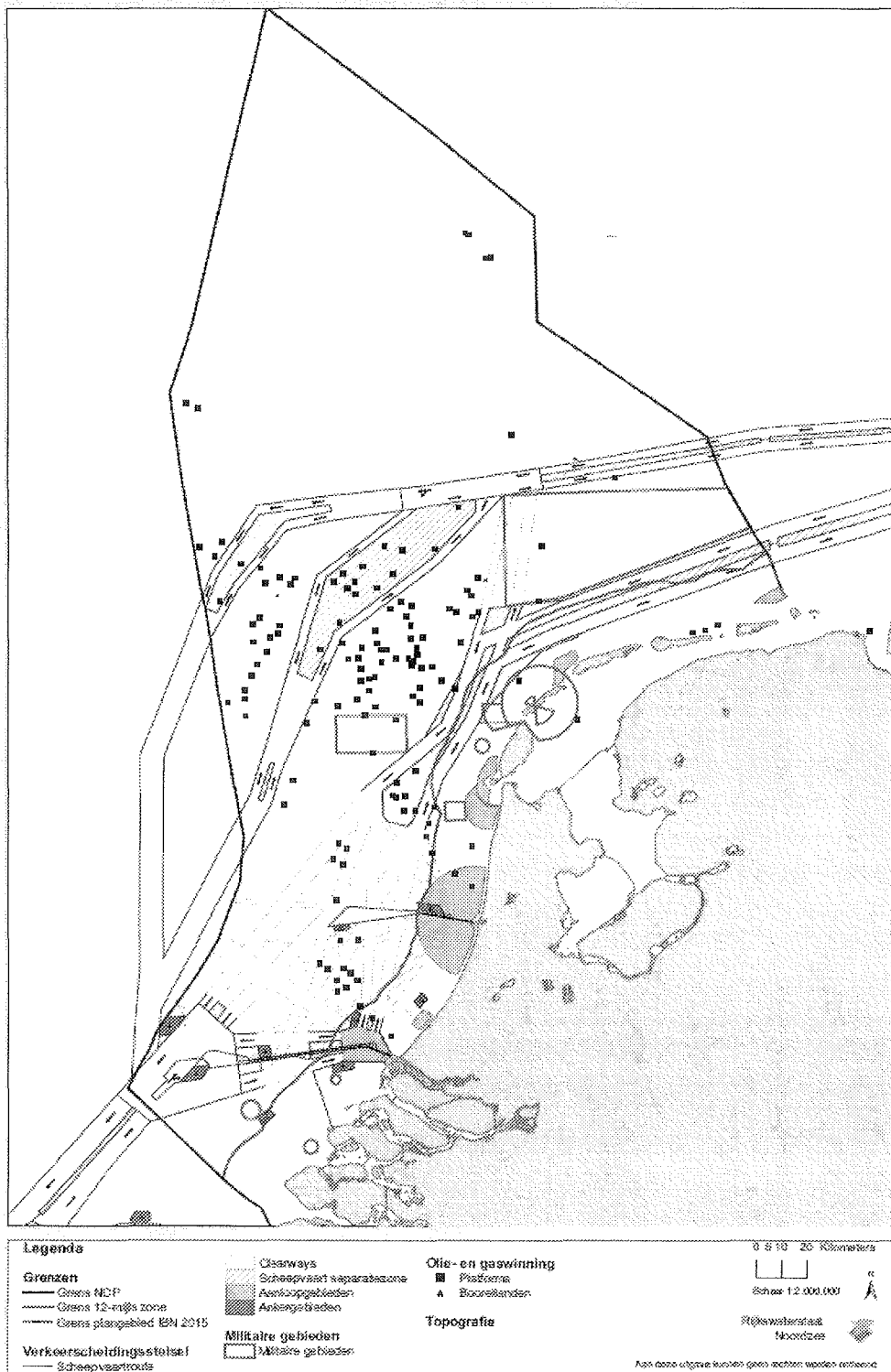
Alternatieven	Keuzemogelijkheden voor het bereiken van de gestelde doelen die door het ontwikkelen van een voorgenomen activiteit worden nagestreefd.
Bevoegd gezag	De overheidsinstantie die bevoegd is het m.e.r.-plichtige besluit te nemen.
EHS	Ecologische Hoofdstructuur
GBEW's	Gebieden met Bijzondere Ecologische waarden: gebieden die zijn voorgedragen als Natura2000 gebied
m.e.r.	Milieueffectrapportage, de procedure zoals vastgelegd in de Wet milieubeheer.
m.e.r.-plichtige activiteit	Activiteit waarvoor het opstellen van een milieueffectrapport verplicht is.
Meest Milieuvriendelijk Alternatief, MMA	Het alternatief waarbij voldaan kan worden aan de doelstelling van de initiatiefnemer en uit wordt gegaan van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming of verbetering van het milieu.
MER	Milieueffectrapport
Natura 2000-gebieden	Gebieden die behoren een coherent Europees ecologisch netwerk gevormd van speciale beschermingszones, Natura 2000 genaamd. Dit netwerk, dat bestaat uit gebieden met in bijlage I genoemde typen natuurlijke habitats en habitats van in bijlage II genoemde soorten, moet de betrokken typen natuurlijke habitats en habitats van soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding behouden of in voorkomend geval herstellen.
Nbw	Natuurbeschermingswet
Plangebied	Het gedeelte van het zoekgebied waarbinnen wingebieden aangewezen kunnen worden om aan de zandbehoefte van de nabije kust te voldoen.
Primaire productie	De aanmaak van organische stof in de vorm van algenbiomassa uit licht, koolzuur en water.
SBZ	Speciale beschermingszones die zijn aangemeld door Nederland bij de EU in het kader van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn
Sediment	Afzetting van zwevende deeltjes (zand en slib) in het water op de waterbodem
Startnotitie m.e.r.	Officiële aanmelding van de voorgenomen m.e.r.-plichtige activiteit door de initiatiefnemer bij het bevoegd gezag, waarin het wat, waar, waarom en hoe beschreven is.

Studiegebied	Het gebied waar de effecten kunnen optreden (plangebied en omgeving).
Suppletie	Kunstmatige aanvulling van het zand in een kustvak door toevoeging van buiten het kustvak afkomstig zand.
Toetsingskader	Het geheel van (beleids)doelstellingen, toetsingscriteria die per thema zijn vastgesteld om de effecten van de alternatieven en varianten te bepalen en onderling te vergelijken.
VHR-gebied	Vogel- en Habitatrichtlijn-gebied
Voorgenomen activiteit	De activiteit die de initiatiefnemer wil uitvoeren ter realisering van een gesteld doel op een bepaalde locatie.
Wingebied	De verzameling winkavels in een kustvak waarvan de ingeschatte effecten onder de significantie norm liggen: het gehele oppervlak binnen het wingebied is, als winkavel, vergunbaar. Ieder wingebied voorziet in de zandbehoefte van de nabije kust.
Winkavel	Dat stuk oppervlak binnen een wingebied waarvoor een ontgrondingvergunning wordt aangevraagd (wordt pas bepaald in de vergunningaanvraag).
Zoekgebied	Het gebied waarbinnen gezocht wordt naar geschikte wingebieden. Kustlangs beslaat deze de zone van Zeeuws Vlaanderen tot en met Ameland vanaf de doorgaande NAP -20 meter dieptelijn tot aan de 12 mijls grens.

8 Bijlage

Kaarten van a) en b) bestaand gebruik en c) ecologische waarden (3 blz, bron: IBN 2015)

a) militaire gebieden, olie- en gaswinning en scheepvaartroutes

b) kabels en leidingen

c) Alle gebieden met bijzondere ecologische waarden

